

КЕЙС-ЗАВДАННЯ ЯК ЗАСІБ ОЦІНКИ СФОРМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

УДК 378.147:37.011.3-051

DOI: 10.12958/2227-2747-2022-3(181)-39-54

Шама Ірина Петрівна,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки

ДЗ «Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка»,

м. Полтава, Україна

irinoshka2014@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8354-0728>

Для цитування: Шама І. П. Кейс-завдання як засіб оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів. *Освіта та педагогічна наука*. 2022. № 3 (181). С. 39–54. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2022-3\(181\)-39-54](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2022-3(181)-39-54).

References (стандарт APA): Shama, I. P. (2022). Keis-zavdannya yak zasib otsinky sformovanosti profesiinykh kompetentnostei maibutnikh uchyteliv [Case Tasks as a Means of Assessing the Formation of Professional Competences of Future Teachers]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences*, 3 (181), 39–54. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2022-3\(181\)-39-54](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2022-3(181)-39-54) [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Реалізація компетентнісного підходу у вищій освіті, необхідність урахування в процесі підготовки майбутніх учителів вимог професійних стандартів у галузі освіти зумовлюють суттєві зміни основних складників освітнього процесу у ЗВО: цілей, змісту, технологій, форм та методів оцінки рівня сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів. Провідним орієнтиром у підготовці майбутнього педагога є формування його професійних якостей, здатності використовувати отримані знання, уміння та навички в майбутній професійній діяльності. Відповідно, саме синтез професійних компетентностей забезпечуватиме досягнення мети професійної діяльності

вчителя, що «полягає в організації навчання та виховання учнів під час здобуття ними повної загальної середньої освіти шляхом формування у них ключових компетентностей і світогляду на основі загальнолюдських і національних цінностей, а також розвитку інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, необхідних для успішної самореалізації та продовження навчання» (Професійний стандарт, 2020, с. 1). В умовах подальшої модернізації педагогічної освіти особливого

значення набувають інструменти визначення освітніх та особистісних результатів майбутніх учителів, що дозволяють здійснювати оцінку сформованості професійних компетентностей майбутніх фахівців сфери освіти. Отже, перспективною визнається ідея використання інноваційних методів та технологій навчання, зокрема кейс-технології, для реалізації завдань поточної та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти з урахуванням рівня сформованості професійних педагогічних компетентностей.

Аналіз актуальних досліджень. У сучасному науково-педагогічному дискурсі представлено різні напрями дослідження проблем кейс-технологій у контексті професійної підготовки майбутніх фахівців різного профілю, зокрема підготовки майбутніх учителів. Методологічні проблеми кейс-технологій в освіті репрезентовано в наукових працях О. Долгокурова, О. Смолянінова, Ю. Сурміна. Теоретико-методичні засади використання кейс-технологій у професійній підготовці майбутніх учителів розглядають В. Бейзеров, М. Варданян, М. Голубчикова, С. Ковальова, Н. Колесник, І. Осадченко, М. Савельєва, Л. Савенкова та ін.

Вітчизняні науковці досліджують становлення та розвиток кейс-методу в Україні (Сурмін, 2015), розвивальний потенціал case-study (кейс-технології) у формуванні ключових компетентностей здобувачів освіти (Алексєєнко, 2022), використання кейс-технології в контексті інноваційного навчання в закладах вищої освіти (Ситнік, 2021), теорію та практику організації кейс-клубів, проведення кейс-чемпіонатів у студентському середовищі (Майже настільна книга про кейси, 2021).

У контексті оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів важливими є позиції щодо кейс-тестингу як засобу контролю в процесі

загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів (Сєваст'янова, Шама, 2020).

Г. Беше (H. Besche), Р. Шварцштайн (R. Schwartzstein), Р. Кінг (R. King), М. Хеніг (M. Hoenig), Б. Кокрілл (B. Cockrill) пропонують покроковий посібник організації навчання на основі випадків (Besche, Schwartzstein, King, Hoenig, Cockrill, 2022). Розвиток потенціалу особистості за допомогою навчання на основі конкретних випадків (*Case based learning*) досліджує Т. Моррісон (T. Morrison), який наголошує на значущості цієї технології для зв'язку знання із удосконаленням і свободою людини (Morrison, 2001, с. 407).

Науковці розглядають теоретико-методичні засади розробки технологічно опосередкованого кейс-навчання у вищій освіті (Quek, Wang, 2022), концепції та практики кейсових технологій онлайн та змішаного навчання у вищій освіті (Yukiko, 2009), Case study в дослідженнях (Yin, 2017).

Аналіз вітчизняних та зарубіжних джерел переконує, що проблематика використання кейс-технології в освіті представлена переважно дослідженнями, що репрезентують теоретико-методичні засади використання кейс-методу, кейс-технології в процесі організації практичних занять, самостійної роботи здобувачів освіти. Проте практично поза увагою залишаються контрольні-оцінні функції кейс-технології, кейс-завдань та, відповідно, їхні можливості у визначенні рівня сформованості професійних компетентностей майбутніх фахівців.

Мета статті – розкрити теоретико-методичні засади розробки та використання кейс-завдань як засобу оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів.

Методологія та методи дослідження. Дослідження здійснювалося на основі наукових положень компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного та

контекстного методологічних підходів, методів аналізу нормативних документів у галузі освіти, аналізу наукової літератури, синтезу та узагальнення для визначення теоретико-методичних засад розробки та використання кейс-завдань у процесі оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів, моделювання з метою конструювання конкретних кейс-завдань у контексті дослідження.

Виклад основного матеріалу.

Сучасний освітній простір проголошує як базовий методологічний підхід компетентнісний, що зумовлює спрямованість освітнього процесу на досягнення інтегральних результатів у навчанні, якими є загальні (базові, ключові) і спеціальні (предметні) компетентності тих, хто навчається. Згідно із Законом України «Про освіту» компетентність – це «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» (Закон України «Про освіту»).

У словникових виданнях професійна компетентність (лат. *professio* – офіційно оголошене заняття, *compeo* – досягати, відповідати, підходити) розглядається як «інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця» (Енциклопедія освіти, 2008, с. 722). Важливим є зауваження про те, що «компетентність фахівця включає професійні знання, вміння і навички, досвід роботи у певній виробничій галузі виробництва, соціально-комунікативні й індивідуальні здібності особистості, що забезпечують самостійність у здійсненні професійної діяльності» (Там само).

Національний освітній глосарій потлумачує професійні компетентності як «сукупність знань, умінь і навичок, професійно значущих якостей особистості, що забезпечують здатність виконувати на певному рівні трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом» (Національний освітньо-науковий глосарій, 2018, с. 81).

Професійна компетентність педагога розглядається як «особистісні можливості вчителя, які дозволяють йому самостійно й ефективно реалізовувати цілі педагогічного процесу» (Словник термінів, 2020, с. 86), професійна компетентність майбутнього вчителя – як «комплексна характеристика особистості, що базується на сукупності знань, умінь, навичок виконання педагогічних завдань, особистісних і професійних якостей, що зумовлюють високий професійний рівень реалізації педагогічної діяльності (Педагогіка, 2018, с. 71).

Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» репрезентує перелік компетентностей майбутнього фахівця сфери освіти, подає їх групи на основі трудових функцій, складники кожної компетентності, опис професійних компетентностей учителя відповідно до кваліфікаційних категорій педагогічних працівників (Професійний стандарт, 2020).

Стандартом передбачено володіння сучасним учителем такими *загальними компетентностями*: здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку; здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками ін-

ших професійних груп різного рівня; здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження; здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального

ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети; здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності (Професійний стандарт, 2020, с. 6).

Професійні компетентності вчителя відповідно до чинного стандарту представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Професійні компетентності сучасного вчителя

Професійна компетентність	Критерії
1. Мовно-комунікативна	1.1. Мовленнєва діяльність
	1.2. Комунікативні вміння
	1.3. Розвиток мовно-комунікативних умінь та навичок в учнів
2. Предметно-методична	2.1. Забезпечення змістового складника освітнього процесу
	2.2. Реалізація технологічного складника освітнього процесу
	2.3. Моніторинг особливостей засвоєння учнями навчального матеріалу
	2.4. Коригувальна діяльність на занятті
3. Інформаційно-цифрова	3.1. Використання цифрових технологій в освітньому процесі
	3.2. Робота в інформаційному просторі
	3.3. Цифровий етикет та комунікація
4. Психологічна	4.1. Забезпечення мотиваційної готовності учнів до навчальної діяльності
	4.2. Формування дитячого / учнівського колективу
	4.3. Урахування психологічних особливостей учнів
5. Емоційно-етична	5.1. Розвиток емоційного інтелекту учнів
	5.2. Емоційно-етична сфера особистості вчителя
6. Педагогічного партнерства	6.1. Взаємодія з учнями в освітньому процесі
	6.2. Співпраця з батьками учнів, іншими учасниками освітнього процесу
7. Інклюзивна	7.1. Здатність до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами
	7.2. Формування в учнів толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами
8. Здоров'язбережувальна	8.1. Дотримання санітарних правил та гігієнічних норм в освітньому процесі
	8.2. Формування в учнів культури здорового та безпечного способу життя

9. Проектувальна	9.1. Змістове наповнення освітнього простору класу
	9.2. Дидактичне забезпечення освітнього процесу
10. Прогностична	10.1. Планування освітнього процесу
	10.2. Прогнозування результатів освітнього процесу
11. Організаційна	11.1. Організація освітнього процесу
	11.2. Використання освітнього середовища класу в освітньому процесі
12. Оцінювально-аналітична	12.1. Оцінювання навчальних досягнень учнів
	12.2. Формування в учнів навичок самооцінювання та взаємооцінювання
13. Інноваційна	13.1. Обізнаність з інноваційними педагогічними технологіями
	13.2. Використання інновацій у професійній діяльності
14. Здатність до навчання впродовж життя	14.1. Професійний розвиток
	14.2. Професійна співпраця та трансляція досвіду
15. Рефлексивна	15.1. Аналіз власної професійної діяльності відповідно до вимог Професійного стандарту
	15.2. Особистісні якості вчителя як складник рефлексивної компетентності

Зазначені в Професійному стандарті компетентності деталізовано відповідно до кваліфікаційних категорій (спеціаліст, II категорія, I категорія, вища категорія), що дозволяє фахівцям сфери освіти здійснювати самооцінювання, визначати перспективи власного професійного саморозвитку.

Представлені у стандарті вимоги до кваліфікаційної категорії «спеціаліст» створюють нормативні позиції для оцінювання рівня сформованості тих чи тих професійних компетентностей у здобувачів вищої освіти – майбутніх учителів, наприклад, відповідно до кваліфікаційної категорії «спеціаліст» *вимоги до інформаційно-цифрової компетентності* містять такі позиції (Професійний стандарт, 2020, с. 31–32):

- Уміє використовувати цифрові пристрої, їх програмне забезпечення, цифрові сервіси та технології для організації освітнього процесу, професійного спілкування; опрацьовує основні типи даних (тексти, презентації, графіки, електронні ресурси (особисто або спільно з іншими), здійснювати захист відповідної ін-

тронні таблиці, аудіо- та відеоматеріали тощо); використовує цифрові сервіси та технології для професійного розвитку (онлайн-тренінги, дистанційні курси тощо); уміє захистити власні персональні дані в мережі «Інтернет»; уникає небезпек в інформаційному просторі, уміє перевіряти надійність джерел і достовірність інформації в мережі «Інтернет»; розпізнає використання маніпуляційних технологій у мережі «Інтернет»; дотримується академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів.

- Добирає, накопичує, упорядковує та використовує електронні (цифрові) ресурси в освітньому процесі та професійному розвитку.

- Уміє вдосконалювати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси відповідно до освітніх потреб учнів; уміє створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) формати; надає учням доступ до електронних (цифрових) освітніх ресурсів.

- Періодично використовує цифрові технології з метою підвищення мотивації учнів до навчання; використовує цифрові технології для планування освітнього процесу, оцінювання результатів навчання учнів.

Наведемо інший приклад. *Вимоги до емоційно-етичної компетентності* представлено таким чином (Професійний стандарт, 2020, с. 34–35):

- Розрізняє та усвідомлює власні відчуття, почуття та емоції; управляє своїми емоціями, реакціями та діями, володіє навичками зосередження та утримування уваги, самоусвідомленості, саморегуляції, емпатичного слухання.

- Конструктивно реагує на стрес, володіє способами запобігання професійному вигоранню.

- Використовує активні форми та методи навчання, під час яких учні спрямовують увагу на власні внутрішні переживання, поглиблене особисте розуміння та засвоєння навичок; демонструє власну відкритість до можливих помилок і захоплює до цього учнів.

- Поважає розмаїття думок і поглядів, приймає та поціновує інакшість.

Отже, конкретизовані у професійному стандарті вимоги до професійних компетентностей сучасного вчителя (кваліфікаційний рівень «спеціаліст») мають розглядатися як підґрунтя для визначення, по-перше, змістового наповнення професійної підготовки майбутніх учителів у ЗВО, по-друге, рівня сформованості відповідних компетентностей у здобувачів вищої освіти.

Традиційні оцінні засоби зазвичай включають контрольні роботи, тестові завдання, навчальні есе, реферати, курсові роботи, проєктні дослідження, портфоліо, картки професійного розвитку. Відзначені засоби мають доповнюватися новими засобами контекстного характеру, зокрема кейсами, кейсовими завданнями,

які можуть використовуватися і в офлайн-форматі за допомогою друкованих варіантів, і в онлайн-форматі на основі сучасних ІКТ. Важливою причиною звернення саме до кейс-технологій у контексті оцінювання навчальних досягнень, як наголошує Т. Моррісон, є те, що «звичайне тестування через формальне письмове тестування (запитання), здебільшого, не відтворює діяльність, з якою люди стикаються на роботі, у громадських справах чи в особистому житті» (Morrison, 2001, с. 298). Так, перспективним засобом контролю доцільно розглядати кейс-тестинг як «метод оцінки знань та навичок (компетенцій) за допомогою спеціалізованих завдань, якісний вимірювач, до складу якого входить комплекс тестів, що пропонують на вибір питання з можливістю вибору правильної відповіді з переліку або питання без варіантів відповідей» (Севаст'янова, Шама, 2020, с. 49). Підкреслимо, що «використання кейс-тестингу на основі мінікейсів доцільно насамперед для реалізації завдань поточного контролю, тематичного контролю згідно з навчальним планом вивчення академічної дисципліни» (Севаст'янова, Шама, 2020, с. 51).

З метою оцінки рівня сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів доцільно використовувати кейсові завдання, конструювання та використання яких має враховувати загальні теоретико-методичні засади *кейс-технології в освіті*. З урахуванням праць вітчизняних та зарубіжних дослідників (П. Басв, Л. Барнс (L. Barnes), В. Бейзеров, Ш. Бобохужаєв, М. Варданян, Н. Волкова, М. Голубчикова, О. Долгоруков, Р. Йен (R. Jin), К. Кристенсен (C. Chistensen), І. Осадченко, М. Савельєва, О. Смолянінова, Ю. Сурмін, Е. Хансен (A. Hansen) та ін.) визначено, що «у науковій літературі представлено різні позначення кейс-

технології як технології навчання: в англійській літературі – метод вивчення ситуацій (*case studies*), ділових історій (*case stories*), метод кейсів (*case method*), у вітчизняній літературі – метод конкретних ситуацій (КС), ситуаційні завдання, ситуаційний аналіз, кейс-метод, кейс-технологія» (Севаст'янова, Шама, 2020, с. 48). Ю. Сурмін підкреслює, що кейс-метод, або метод кейс-стаді, характеризується «значним педагогічним ефектом, оскільки розвиває такі кваліфікаційні характеристики особистості, як здатність до аналізу і діагностики проблем, вміння чітко формулювати і висловлювати свою позицію, спілкуватися, дискутувати, сприймати й оцінювати інформацію, яка надходить у вербальній і невербальній формах» (Сурмін, 2015, с. 20).

Кейс як «засіб, за допомогою якого можна запустити процес навчання», розглядає Т. Моррісон, оскільки навчання – це процес, який впливає з потреби осмислити досвід, зменшити невідомі та невизначені виміри життя та формувати компетенції, необхідні для адаптації та змін (Morrison, 2001, с. 23). Навчання на основі конкретних випадків (*Case based learning*), як підкреслює Т. Моррісон, «відбувається в контексті, і дизайн контексту є таким же критичним для процесу навчання, як і дизайн змісту та методів навчання» (Morrison, 2001, с. 40).

Слушною є думка Т. Ситнік про те, що «використання в освітньому процесі кейс-технології є важливою сучасною науково-методичною проблемою, оскільки вона сприяє розвитку креативного мислення студентів, знаходженню рішень складних неструктурованих проблем, які не можна розв'язати простим аналітичним способом. Завдяки використанню цієї технології відбувається процес формування практичних умінь і навичок, а не механічне засвоєння знань» (Ситнік, 2021, с. 73).

За результатами аналізу теорії та практики використання кейс-методу в освітній практиці Т. Алексеєнко зауважує, що в процесі його «розвитку й інтенсивного впровадження в освітній процес відбулась його змістово-процесуальна трансформація від простого накопичення кейсу як кількості проблемних ситуацій, що потребують аналізу, до їх галузевого і тематичного структурування, підпорядкування певним навчальним і виховним цілям, багатозадачності, процесуального «поглинання» в себе інших методів пізнання (пошукових, «мозкового штурму», опису, аналізу, самоаналізу, ділових ігор, проєктування, моделювання, дискусії, презентації та ін.), а також процедурної визначеності, яка має всі ознаки технології» (Алексеєнко, 2022, с. 6 – 7). Підкреслимо висновок Т. Алексеєнко про те, що, «на відміну від кейс-методу (як проблемного методу навчання), *case-study* є багаторівневою формою роботи з особливостями, які характеризують її саме як технологію» (Алексеєнко, 2022, с. 7).

Серед можливостей *Case study*, які виокремлює Ю. Сурмін (Сурмін, 2015, с. 22–23), у контексті нашого дослідження особливе значення мають такі:

- створення умов для духовної і творчої свободи особистості студента, демократизм методу відповідає природі сучасного суспільства та його цінностям;
- *case study* є феноменом, який характерний для інформаційної демократії, оскільки забезпечує рівноправ'я з іншими студентами і викладачем у здобутті знання в процесі обговорення проблем;
- *case study* має широкі можливості для виховання загальнолюдських, а також соціально і професійно значущих якостей тих, хто навчається, формування їхньої здатності адаптуватися до екстремальних ситуацій і приймати в них оптимальні рішення. На відміну від класичних мето-

дів, він орієнтований не стільки на здобуття знання, скільки на формування навичок професійної діяльності, а також комплексу особистих якостей, цінностей, мотивів і установок;

- здатність до інтеграції з іншими методами навчання, збагачення за їх рахунок і підвищення унаслідок цього своїх функційних можливостей;

- кейс-метод розв'язує базову проблему освіти – визначає співвідношення теорії і практики на користь практики, що здійснюється не спеціально і окремо в часі, як у традиційному навчанні, а органічно вплітається в освітній процес.

У педагогічній практиці використовуються різні види кейсів, зокрема такі, як «вступний ілюстративний міні-кейс, кейс-автонаратив, діагностичний кейс, функційний та проблемний міні-кейси на основі педагогічної ситуації, відкритий кейс на основі педагогічної ситуації або фрагментів з творів художньої літератури, сюжетний відкритий великий неструктурований кейс, кейс-прикладна вправа, «кейс-айсберг» на основі веб-квесту, відеокейс, лонгрид-кейс, кейс-тест та ін.» (Шама, 2018, с. 12).

Здобувачі вищої освіти в процесі вирішення кейс-завдань мають адекватно проаналізувати надані ситуації, запропонувати свій варіант вирішення тієї чи тієї ситуації, обґрунтувати його та за можливістю передбачити можливі наслідки поведінки суб'єктів освітнього процесу. Важливою перевагою використання кейс-технології є можливість оптимально сполучати теорію та практику, актуалізувати набутий у процесі теоретичної підготовки комплекс знань, умінь та навичок, виявити ініціативність, самостійність у процесі аналізу та вирішення кейс-ситуацій. Використання різних типів кейс-ситуацій сприяє формуванню в майбутніх учителів аналітичного мислення, професійного інтересу до про-

фесії педагога, створює передумови для розвитку професійних компетентностей, передбачених сучасними нормативними документами в галузі освіти.

Особливості кейсових завдань у професійній підготовці майбутніх учителів зумовлені, по-перше, специфікою педагогічної праці, її спрямованістю на забезпечення гуманістичних засад взаємодії педагога та вихованців, по-друге, міждисциплінарним та трансдисциплінарним характером загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів у ЗВО. За будь-яких варіативних підходів до вирішення тієї чи тієї ситуації здобувачі мають орієнтуватися на принципи гуманізму, дитиноцентрованості / студентоцентрованості, природовідповідності. Кейсові завдання мають спиратися на сучасні позиції філософії освіти, педагогічної психології та інших соціогуманітарних галузей, що становлять основу професійної підготовки майбутніх фахівців освіти.

Кейс-завдання як засіб оцінки професійних компетентностей майбутніх учителів визначаємо як ситуацію, що моделює певну педагогічну професійну задачу, у процесі вирішення якої майбутні педагоги набувають досвід аналізу професійно-педагогічних ситуацій, виявляють знання, уміння та навички, що є основою певної професійної компетентності.

Конструювання кейс-завдання має враховувати сутнісні ознаки професійних компетентностей сучасного вчителя, що представлені в Професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (Професійний стандарт, 2020) та пов'язані із відповідними трудовими функціями вчителя.

Діяльнісний контекст кейс-завдань забезпечується використанням дескрипторів, представлених у дієслівній формі.

Так, для оцінки сформованості інформаційно-цифрової компетентності використовують такі дескриптори:

- *уміє* використовувати цифрові пристрої, їх програмне забезпечення, цифрові сервіси та технології для організації освітнього процесу, професійного спілкування;
- *опрацьовує* основні типи даних (тексти, презентації, графіки, електронні таблиці, аудіо- та відеоматеріали тощо);
- *використовує* цифрові сервіси та технології для професійного розвитку (онлайн-тренінги, дистанційні курси тощо);
- *уміє* захистити власні персональні дані в мережі «Інтернет»;
- *розпізнає* використання маніпуляційних технологій у мережі «Інтернет»;
- *дотримується* академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- *добирає, накопичує, впорядковує* та використовує електронні (цифрові) ресурси в освітньому процесі та професійному розвитку та ін. (Професійний стандарт, 2020, с. 31–32).

Структура кейс-завдання містить такі складники: організаційно-методичний, змістовий та критеріальний.

Конструювання кейс-завдань, призначених для оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів, передбачає реалізацію відповідних *етапів* (підготовчий, пілотажний, експертний).

Підготовчий етап включає:

- побудова організаційно-методичного складника (вказується освітній компонент, у межах якого формується певна компетентність, перелік нормативних вимог до означеної компетентності з урахуванням сутнісних ознак конкретної компетентності, представлених у Професійному стандарті за вчительськими професіями (Професійний стандарт, 2020),

формулюються рекомендації щодо виконання кейс-завдання);

- формулювання сюжетної лінії педагогічної ситуації з уточненням специфіки освітнього процесу (навчальна діяльність, виховна робота, позанавчальна діяльність тощо), суб'єктів педагогічної ситуації, додаткових чинників, що визначають особливості перебігу означеної ситуації;
- опис проблеми, що детермінує педагогічну ситуацію (своєрідна зав'язка завдання), представлення сутності педагогічної ситуації, що становить кульмінацію сюжету;
- формулювання запитань та завдань з використанням дескрипторів, представлених у Професійному стандарті щодо знань, умінь учителів у межах тієї чи тієї професійної компетентності. Завдання має бути сформульовано чітко й у наказовий спосіб «Запропонуйте варіанти вирішення педагогічної ситуації», «Запропонуйте план дій для вирішення проблеми» тощо;
- формулювання критеріїв оцінки кейс-завдання, шкали оцінювання.

Пілотажний та експертний етапи включають проведення пілотажного випробування кейс-завдання та/або експертної оцінки, за необхідності – коректування формулювань запитань, завдань.

Структура кейс-завдання:

- опис педагогічної ситуації (сюжет / передісторія, учасники, проблема, контекст);
- формулювання завдання (до однієї педагогічної ситуації у форматі мінікейсу можна поставити кілька запитань та завдань, спрямованих на оцінку сформованості різних професійних компетентностей);
- критерії оцінки.

Джерела для підготовки кейс-завдань:

- збірники педагогічних ситуацій та задач (наприклад, збірники за редакцією В. Каплінського, Л. Кондрашової, Н. Ма-

твеєвої, О. Матвієнко, Л. Савенкової, М. Радченко та ін.);

- проблемні матеріали на сторінках педагогічних інтернет-видань, освітніх порталів, громадських організацій (наприклад, <http://osvita.ua>, <https://www.pedrada.com.ua>, <https://osvitoria.media>, <https://www.edcamp.org.ua/bilavorona> та ін.);

- статистичні матеріали в галузі освіти (статистичні матеріали, що оприлюднюються Міністерством освіти і науки України (наприклад, «Освіта України: базові індикатори. Інформаційно-статистичний бюлетень»), Міністерством молоді та спорту України (наприклад, «Молодь України», «Цінності української молоді» та ін.); статистичні матеріали, що містить Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (Київ, 2016; 2021), та ін.;

- наукова, навчально-методична література в галузі педагогіки та психології;

- твори художньої літератури педагогічної проблематики.

При складанні кейс-завдань доцільно дотримуватися певних *правил*, серед яких, на нашу думку, найважливішими є такі: формулювання кейс-завдання не повинно містити оцінних суджень розробників, не створювати ситуацію очікуваних рішень та відповідей; опис сюжетної лінії педагогічної ситуації має бути представлений в одному часі – минулому або теперішньому. Теперішній час краще використовувати, якщо кейс-завдання передбачає створення ситуації особистісної причетності, безпосередньої участі в тій чи тій педагогічній ситуації, минулий час – якщо здобувачі мають проаналізувати ситуацію очима того чи того суб'єкта освітнього процесу.

Особливості конкретної професійної компетентності або групи компетентності, що, згідно з Професійним стандартом, відображають певну трудову функцію, суттєво впливають на зміст та пред-

ставлення кейс-завдань, призначених для оцінки рівня сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів. Так, кейс-завдання для оцінки сформованості мовно-комунікативної та організаційної компетентностей має включати деталізовану інформацію про контекст педагогічної ситуації, позиції учасників ситуації, їхній статус в освітньому середовищі. Для кейс-завдань щодо сформованості емоційно-етичної та рефлексивної компетентностей доцільно акцентувати увагу на особистісних якостях суб'єктів освітнього процесу (учнів, учителів, представників адміністрації закладу освіти, батьків), інформаційно-цифрової та оцінювально-аналітичної – на способах трансляції інформації, володінні вміннями та навичками роботи з інформацією.

Наведемо *приклад кейс-завдання, спрямованого на оцінку сформованості мовно-комунікативної компетентності*. Мовно-комунікативна компетентність майбутнього вчителя формується протягом усіх років навчання у ЗВО. Оцінка її рівня може бути проведена наприкінці вивчення модуля «Основи педагогічної майстерності». Відповідно до професійного стандарту означена компетентність передбачає: знання норм і стилів української літературної мови, використання усного та писемного мовлення, інтонаційних та позамовних засобів виразності мовлення, стратегій комунікації з учасниками освітнього процесу; уміння – під час виконання службових обов'язків здійснювати усну та письмову комунікацію державною мовою, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії засобами активної та пасивної комунікації (Професійний стандарт, 2020, с. 10–11). Для формулювання дескрипторів кейс-завдання використано вимоги до мовно-комунікативної компетентності вчителя категорії «спеціаліст» (Професійний стандарт, 2020, с. 27–28):

- вільно спілкується державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять;
- влучно застосовує інтонаційні та позамовні засоби виразності мовлення;
- аргументовано висловлює власні думки державною мовою;
- вичерпно та чітко відповідає на запитання учнів про різні аспекти навчального матеріалу;
- застосовує мову та мовні засоби як інструмент мотивації учнів до пізнання навколишнього світу.

Назва кейс-завдання «Переконай!»

Мета: діагностика здатності використовувати усне мовлення, стратегії комунікації з учасниками освітнього процесу, здатності до вибору стилю спілкування та його адаптації до ситуації взаємодії.

Інструкція. Ознайомтеся з описом ситуації, визначте особливості контексту представленої ситуації. Виконайте завдання.

Ситуація. Під час педагогічної практики ви проводите годину спілкування на тему здорового способу життя. Ви розумієте, що виступати необхідно перед старшоклас-

никами, які достатньо суперечливо ставляться до декларативних закликів щодо дотримання правил здорового способу життя. Означене ставлення зумовлено і об'єктивними, і суб'єктивними чинниками.

Спробуйте переконати старшокласників у необхідності здорового способу життя.

Додатковий контекст. Ви самі дотримуетесь здорового способу життя, займаєтесь спортом, маєте друзів, які підтримують вас у такому прагненні.

Загальне завдання. Підготуйте конспект вашої промови на 5 хвилин. Конкретизуйте тему виступу. Продумайте систему логічних та психологічних доказів, аргументів на користь вашої ідеї.

Ваші завдання: 1) залучити увагу, викликати інтерес, 2) схарактеризувати предмет промови, викласти основну тезу, 3) навести аргументи для доказу тези, 4) продумати зміст фінального заклику, використати інтонаційні та позамовні засоби виразності мовлення.

Оцінний лист кейс-завдання представлено у Таблиці 2

Таблиця 2.

Оцінний лист кейс-завдання

		Дескриптори:	
Завдання № 1	<ul style="list-style-type: none"> • вільно спілкується державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять; • застосовує мову та мовні засоби як інструмент мотивації учнів до пізнання навколишнього світу 		
	<i>Варіанти виконання завдання</i>		Бали
	Вступ наявний. Вступ містить звернення до аудиторії. Вступ цікавий, здатний викликати бажану реакцію, залучити увагу до предмета розмови		2
	Вступ наявний. Вступ містить звернення до аудиторії. У вступі лаконічно позначено тему промови		1
	Вступ відсутній		0
		Дескриптори:	
		<ul style="list-style-type: none"> • вільно спілкується державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять; • аргументовано висловлює власні думки державною мовою 	

Продовження Табл. 2

	<i>Варіанти виконання завдання</i>	Бали
Завдання № 2	Основна частина відображає завдану тему та здатна викликати інтерес аудиторії. Представлено 2 – 3 докази, що супроводжуються аргументами. Для досягнення ефекту переконання використовуються яскраві та цікаві приклади	2
	Основна частина відображає завдану тему та здатна викликати інтерес аудиторії. Перераховуються докази на користь відповідної теми, проте аргументація не достатньо переконлива. Відсутні приклади або наведені приклади не є цікавими для цільової аудиторії	1
	Основна частина не розкриває тему, не містить переконливих аргументів на користь основної тези промови	0
Завдання № 3	Дескриптор:	
	• застосовує мову та мовні засоби як інструмент мотивації учнів до пізнання навколишнього світу	
	<i>Варіанти виконання завдання</i>	Бали
	Висновок містить заклик до дії	2
	Висновок містить підсумки представленого в основній частині матеріалу	1
	Висновок відсутній	0
Завдання № 4	Дескриптор:	
	• влучно застосовує інтонаційні та позамовні засоби виразності мовлення	
	<i>Варіанти виконання завдання</i>	Бали
	Окрім вербальних засобів переконання, використовуються інтонаційні та позамовні засоби виразності мовлення	2
	Використання інтонаційних та позамовних засобів виразності мовлення обмежено, поза врахуванням особливостей аудиторії	1
	Не використовуються інтонаційні та позамовні засоби виразності мовлення	0
Завдання не виконано		0

Оцінні листи за кейс-завданнями можуть містити різні варіанти бальної оцінки залежно від місця конкретного завдання в комплексі кейс-завдань, особливостей змісту та функцій професійної компетентності, відповідних дескрипторів. Кейс-завдання як оцінний засіб дозволяють отримати і якісну, і кількісну оцінку професійних компетентностей, що діагностуються.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Теоретико-методичні засади розробки та використання кейс-завдань як засобу оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх

учителів ґрунтуються на положеннях компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного та контекстного методологічних підходів, сучасних наукових позиціях щодо сутності кейс-методу, кейс-технологій для вирішення завдань освітньої практики. Кейс-тестинг, кейс-завдання доцільно розглядати як форму контролю та самоконтролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Конструювання кейс-завдань в означеному контексті має враховувати вимоги професійного стандарту до професійних компетентностей сучасного вчителя, відповідні етапи (підготовчий, пілотажний, експерт-

ний) та особливості структури кейс-завдання. За умови конструювання кейс-завдань на основі дескрипторів, представлених у стандарті для кожної професійної компетентності, створюються можливості для отримання комплексної оцінки сформованості компетентностей здобувачів вищої освіти педагогічного профілю. Відзначимо, що не менш важливою є самооцінка майбутнього вчителя як підґрунтя для визначення шляхів, форм та методів подальшого самовдосконалення, професійного саморозвитку.

Використання кейс-завдань саме як засобу оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів дозволяє діагностувати їхні можливості переводити теоретичні знання в практичну площину, урахувати особистий практичний досвід, соціокультурний контекст, здійснювати прогностичне передбачення розвитку комунікативної взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробці теоретико-методичних засад конструювання кейс-завдань для оцінки професійних компетентностей майбутніх учителів на основі трансдисциплінарного підходу.

Література

Алексєнко Т. Розвивальний потенціал case-study (кейс-технології) у формуванні ключових компетентностей здобувачів освіти: до методичного інструментарію сучасного підручника. *Проблеми сучасного підручника*. 2022. Вип. 29. С. 5–13. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-29-5-13>.

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України, головний ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР). № 2145-VIII від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

Майже настільна книга про кейси : посібник. 2021. 60 с. URL: <https://era-ukraine.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Mayzhe-nastilna-knyha-pro-keysy.pdf>.

Національний освітньо-науковий глосарій. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРИНТ», 2018. 524 с.

Педагогіка вищої школи : словник термінів і понять / укладачі: Г. Ф. Пономарьова, І. М. Толмачова ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2018. 108 с.

Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (затверджено наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 23.12.2020, № 2736). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>.

Сєваст'янова О. А., Шама І. П. Кейс-тестинг як засіб контролю в процесі загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів. *Освіта та педагогічна наука*. 2020. № 2. (174). С. 45–57. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2020-2\(174\)-45-57](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2020-2(174)-45-57).

Ситнік Т. Використання кейс-технології у контексті інноваційного навчання у закладах вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2021. № 10. С. 69–73. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.248529>.

Словник термінів і понять сучасної освіти / уклад. : Л. М. Михайлова, О. В. Пагава, О. В. Проніна ; за заг. ред. Л. М. Михайлової. Сєверодонецьк, 2020. 194 с.

Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2015. № 2. С. 19–28.

Шама І. П. Формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів у процесі використання кейс-технології : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2018. 20 с.

Besche H., Schwartzstein R., King R., Hoenig M., Cockrill B. A Step-by-Step Guide to Case-Based Collaborative Learning (CBCL). Springer, 2022. 62 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-14440-0>.

Bridgman T., Cummings S., McLaughlin C. Restating the Case: How Revisiting the Development of the Case Method can Help us Think Differently about the Future of the Business School. *Academy of Management Learning and Education*. 2016. № 15(4). P. 724–741. DOI: <http://dx.doi.org/10.5465/amle.2015.0291>.

Michelucci U. Applied Deep Learning: A Case-Based Approach to Understanding Deep Neural Networks. New York : Apress, 2018. 425 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-1-4842-3790-8>.

Morrison T. Actionable Learning : a Handbook for Capacity Building through Case Based Learning. Asian Development Bank Institute, 2001. 515 p.

Quek Ch. L., Wang, Q. Designing Technology-Mediated Case Learning in Higher Education : A Global Perspective. Singapore : Springer Verlag, 2022. 241 p.

Yin R. K. Case Study Research and Applications: Design and Methods. California: SAGE Publications Inc., 2017. 352 p.

Yukiko In. Cases on Online and Blended Learning Technologies in Higher Education: Concepts and Practices. Information Science Reference, 2009. 223 p.

References

Алієксієнко, Т. (2022). Розвивальні потенціали кейс-методу (кейс-технології) у формуванні ключових компетентностей

здобувачів освіти: до методичного інструментарію сучасного підручника [The Developmental Potential of Case-Study (Case-Technology) in the Formation of Key Competencies of Education Seekers: to the Methodological Toolkit of a Modern Textbook]. *Problemy suchasnoho pidruchnyka – Problems of the Modern Textbook*, 29, 5–13. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-29-5-13> [in Ukrainian].

Kremen, V. G. (Ed.). (2008). Encyklopediya osvity [Encyclopedia of Education]. Kyiv: Yurincom Inter [in Ukrainian].

Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine «On Education»]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR) – Information of the Verkhovna Rada (VVR)*. №. 2145-VIII vid 05.09.2017. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].

Maizhe nastilna knyha pro keisy [Almost a Desktop Book about Cases]. (2021). Retrieved from <https://era-ukraine.org.ua/wp-content/uploads/2021/11/Mayzhe-nastilna-knyha-pro-keisy.pdf> [in Ukrainian].

Natsionalnyi osvitno-naukovyi hlosarii [National Educational and Scientific Glossary]. (2018). Kyiv: TOV «KONVI PRINT» [in Ukrainian].

Ponomarova, G. F., & Tolmachova, I. M. (Eds.). (2018). Pedahohika vyshchoi shkoly: slovnyk terminiv i poniat [Higher School Pedagogy: a Dictionary of Terms and Concepts]. Kharkiv: TOV «DISA PLIUS» [in Ukrainian].

Profesiyni standart za profesiiny «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel z pochatkovoї osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)»: nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy [Professional Standard by Professions «Primary School Teacher of General Secondary Education», «Teacher of General

Secondary Education», «Primary Education Teacher (with a Diploma of Junior Specialist)»: order of the Ministry of Economy, Trade and Agriculture of Ukraine]. (2020). Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti> [in Ukrainian].

Sevastianova, O. A., & Shama, I. P. (2020). Keis-testynh yak zasib kontroliu v protsesi zahalnopedahohichnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv [Case Testing as a Tool of Control in the Process of Future Teachers' General Pedagogical Training]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences, 2 (174)*, 45–57. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2020-2\(174\)-45-57](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2020-2(174)-45-57) [in Ukrainian].

Sytnik, T. (2021). Vykorystannia keis-tekhnologii u konteksti innovatsiinoho navchannia u zakladakh vyshchoi osvity [Use of Case Technology in the Context of Innovative Training in Higher Education Institutions]. *Molod i rynek – Youth and the market, 10*, 69–73. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.248529> [in Ukrainian].

Mykhailova, L. M. (Ed.). (2020). Slovnyk terminiv i poniat suchasnoi osvity [Dictionary of Terms and Concepts of Modern Education]. Sievierodonetsk [in Ukrainian].

Surmin, Yu. (2015). P. Keis-metod: stanovlennia ta rozvytok v Ukraini [Keys-Method: Becoming and Development is in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, 2*, 19–28 [in Ukrainian].

Shama, I. P. (2018). Formuvannia individualnoho styliu profesiinoi diialnosti maibutnikh uchyteliv u protsesi vykorystannia keis-tekhnologii [Formation of the Individual Style of Professional Activity of

Future Teachers in the Process of Using Case-Technologies]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Starobilsk [in Ukrainian].

Besche, H., Schwartzstein, R., King, R., Hoenig, M., & Cockrill, B. (2022). A Step-by-Step Guide to Case-Based Collaborative Learning (CBCL). Springer. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-14440-0> [in English].

Michelucci, U. (2018). Applied Deep Learning: A Case-Based Approach to Understanding Deep Neural Networks. New York: Apress. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-1-4842-3790-8> [in English].

Quek, Ch. L., & Wang, Q. (Eds.). (2022). Designing Technology-Mediated Case Learning in Higher Education: A Global Perspective. Singapore: Springer Verlag. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-981-19-5135-0> [in English].

Yin, R. K. (2017). Case Study Research and Applications: Design and Methods. California: SAGE Publications Inc. [in English].

Yukiko, In. (2009). Cases on Online and Blended Learning Technologies in Higher Education: Concepts and Practices. Information Science Reference [in English].

***

Шама І. П. Кейс-завдання як засіб оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів

У статті представлено теоретико-методичні засади розробки та використання кейс-завдань як засобу оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів. Схарактеризовано сутність кейс-технології у вищій освіті, види педагогічних кейсів у контексті професійної підготовки майбутніх учителів. Визначено сучасні наукові підходи до сутності кейс-тестингу як форми контролю та самоконтролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

З урахуванням положень компетентнісного підходу у вищій освіті, професійного стандарту розкрито сутнісні ознаки, складники професійних компетентностей сучасного вчителя, зокрема з урахуванням вимог кваліфікаційної категорії «спеціаліст».

Представлено особливості кейс-завдань як засобу оцінки сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів (компетентнісний, контекстний характер, технологічність та ін.), етапи конструювання кейс-завдань (підготовчий, пілотажний, експертний) з урахуванням виду педагогічного кейсу, особливостей конкретної професійної компетентності, рівня загальної та професійної підготовки майбутніх учителів. Наведено приклад кейс-завдання для оцінки сформованості мовно-комунікативної компетентності майбутніх учителів.

Ключові слова: кейс-технологія, кейс-тестинг, кейс-завдання, компетентнісний підхід, професійна компетентність, професійна компетентність майбутніх учителів.

Shama I. P. Case Tasks as a Means of Assessing the Formation of Professional Competences of Future Teachers

The article presents the theoretical and methodological principles of developing and using case tasks as a means of assessing the formation of professional competencies of future teachers. The essence of case technology in higher education, types of pedagogical

cases in the context of professional training of future teachers have been characterized. Modern scientific approaches to the essence of case testing as a form of control and self-monitoring of educational achievements of students have been defined.

Considering the provisions of the competence approach in higher education institutions, the professional standard, the essential features, components of the professional competencies of a modern teacher have been revealed, in particular, considering the requirements of the «specialist» qualification category.

Features of case tasks as a means of assessing the formation of professional competences of future teachers (competence, contextual character, technological ability, etc.), stages of construction of case tasks (preparatory, pilot, expert), considering the type of pedagogical case, features of specific professional competence, level of general and professional training of future teachers have been presented. Examples of case tasks for assessing the formation of linguistic and communicative competence of future teachers have been given.

Keywords: case technology, case testing, case tasks, competence approach, professional competence, professional competence of future teachers.

Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

